

Üttörők kulturális szemléje

Lezajlott a szegedi városi üttörők kulturális szemléje hangszeres bemutatója. A zsűri arany fokozattal jutalmazta az 1-es számú gyakorló általános iskola vonós-negyését (Török Ildikó, Endrédi Renáta, Szögi Ágnes, Dinnyés Zsuzsanna), Bakró Józsefet (hegedű, Révai általános iskola), Bischoff Ildikót (zongora, Petőfi általános iskola), Atlasz Györgyöt (zongora, kiskundorozsmai 2-es számú általános iskola), Pocsaji Ildikót (zongora, Móricz Zsigmond általános iskola), Harangozó Mártát (hegedű, 1-es számú gyakorló általános iskola), Szögi Ágnes (brácsa, 1-es számú gyakorló általános iskola) és Dinnyés Zsuzsannát (cselló, 1-es számú gyakorló általános iskola).

Ezüstoklevelet kapott az algói általános iskola citerazenekara, a kiskundorozsmai 2-es számú általános iskola

furulyagyűjtése, Kóvágó Rita (fuvola, dorozsmai 2-es számú általános iskola), Halász Yvette—Hegedűs Iván (hegedűkötés 1-es számú gyakorló általános iskola), Tóth István (harmonika, Gutenberg általános iskola), Lévai Judit (zongora, 1-es számú gyakorló általános iskola), Paksicza Márta (zongora, tápéi általános iskola) és Farkas Jácinka (zongora, Ságvári gyakorló általános iskola).

Bronzoklevélben részesült Csikós Anikó és Csikós György hangszerkötője (Béke utcai általános iskola), Börcsök Mónika (fuvola, 1-es számú gyakorló általános iskola), Medve Brigitta—Vidórenyecz Andrea zongorakötője (Révai általános iskola), Nagyi Miklós (zongora, 2-es számú gyakorló általános iskola) és Mucsi Márta (cselló, Mező Imre általános iskola).

Védik a Balatont

Megalakult a Balatoni Vízügyi Bizottság: feladata, hogy szervezze és irányítsa a balatoni vízgazdálkodási-fejlesztési program végrehajtását, összehangolja a Balaton vízének védelmére, a tó szabályozására kezdett munkákat — jelentette be Illés György, az OVH elnökhelyettese keddi sajtótájékoztatóján, amelyen a Balaton védelme érdekében tett és tervezett intézkedésekről számolt be. Elmondta, hogy programokat dolgoztak ki a Kis-Balaton vízvédelmi rendszerének kialakítására, a tó medrének kotrására, üdülőövezetében a szennyvíztisztítási és a csatornázás fejlesztésére, a hínárszabályozásra, a berekvízek rendezésére és a felszíni uszadékok eltávolítására, hogy távol tartsanak minden hordalékot, szennyeződést a Balatontól.

A fiatalok tisztelgése

Forradalmi Ifjúsági Napok, 1980 Nagy Sándornak, a KISZ KB titkárának nyilatkozik

Az idén tizenötödik esztendeje, hogy a Forradalmi Ifjúsági Napokon társadalmi, politikai rendezvények, kulturális és sportesemények sokaságával tisztelgünk az ifjú generáció népünk nagy történelmi sorsfordulóinak — az 1848—49-es polgári forradalomnak és nemzeti szabadságharcnak, a Tanácsköztársaság kikiáltásának és hazánk felszabadulásának — emléke előtt. Hogyan készül a három kiemelkedő tavaszi évforduló, március 15-e, március 21-e és április 4-e köszöntésére a több mint 800 ezer ifjúkommunista? — erről tájékoztatót Nagy Sándor, a KISZ KB titkára.

— Társadalmunk megemlékezéseit teszik színesebbé, teljesebbé az elkövetkező hetek ifjúsági demonstrációi — mondotta Nagy Sándor. — A FIN előkészítése és megrendezése elválaszthatatlanul egybefonódik a KISZ-szervezetekben most zajló számadással, a múlt évi munka értékelésével, s az új vezetőségek megválasztásával. A mozgalmi munka tavaszi eseménysorozatát már csak azért is kiemelkedő jelentőségű, mivel a 30 ezer alapszervezeti közönségnek, s ezen belül is minden egyes KISZ-tagnak számot kell adnia arról: hogyan állt helyt a munkában, a tanulásban, mit vállalt és teljesített országépítő feladatainkból.

A nyílt, őszinte vélemény-cserék ezúttal elsősorban a munkához való viszonytal foglalkozó viták fórumai lesznek. A KISZ önvizsgálata készíti az ifjúságot. Arról kezdeményezünk tartalmas vitákat, hogyan járulhat hozzá a munkapadoknál, a tervezőasztaloknál és más munkahelyeken dolgozó

dolgozó idézi fel Budapesten, a Múzeum-kertben.

Az 1848-as polgári forradalom és nemzeti szabadságharc évfordulóján, az ifjúsági nagygyűlést megelőzően, megkoszorúzzák a Március 15. téren Petőfi Sándor szobrát. Ugyancsak elhelyezik a megemlékezés és a kegyelet virágait a 48-as emlékhelyeken, többek között a II. kerületi Bem-szobornál és az V. kerületben, a Kossuth-szobornál.

— Az első magyar proletárállam 133 dicső napjára egész napos ünnepségsorozaton emlékeznek sok ezer fiatal március 21-én Salgótarjánban.

Április 4-én országsszerte méltón köszönti ifjúságunk is felszabadulásunk 35. évfordulóját. A magyar nép történelmének kiemelkedő ünnepén 80 ezer dolgozó és tanuló fiatal ifjúsági tömegfelvonuláson vesz részt Budapesten, a Dózsa György úton. A felnövekvő nemzedék képviselői mindenütt kegyelettel adóznak a hazánk szabadságáért elesett hősök emlékének, s ünnepi gyűléseken, kulturális rendezvényeken köszöntik a szocialista hazánk építésében a párt vezetésével emberöltőnyi idő alatt elért sikereket — mondotta befejezőül Nagy Sándor.

Kiállítási napló

Séták jelenben, jövőben

GÁCSI MIHÁLY GRAFIKAI TÁRLATÁN, a Bartók Béla Művelődési Központban egy önironikus, vallomás értékű ez libris fogadja a belépőt. A lapon az alkotó kissé groteszk, macsó alakja magasodik, nyakába akasztott ládikából kínálja műveit, rajta a minősítő védjegy: „Kiváló Áruk Fóruma.” Igen, ez az ismerős Gácsi, szőrös, borzas és torzonborz figurák életrekelteje, útszéli egzisztenciák krónikása, bódék, bádögviskók tákolt világának ismerője. A ma már romjaiban sem létező szolnoki Tabán egykori lakóik éltek tán öröklöttüket Gácsi régebbi, jól ismert grafikai lapjain. Ha valaki a groteszk nagymestereként ismert fanyar-humorú művészt keresi a mostani kiállításon, néhány ex libris és tenyérnyi rézkarcon kívül aligha találja.

Csak egyik éne a játékosan ironizáló művész, másik, vagy, tán egyetlen éneje, nyilatkozik meg az emberiség sorsáért aggódó, látomásokat vívó látvány mintegy Lóth, Jónás, Noé kései, huszadik századi utódjaként. Linómetszetein vésőjét apokaliptikus látomásokról terhes gondolatok irányítják. Kondor Béla kortársa, egykori barátja, szellemi rokona és fegyvertársa 6. Kendőzetlen ösztiniséggel fogalmazza meg súlyos mondanodót egy, a ma félelmeiből fölsejlelő eljövendő világról: az atombomba utáni, a civilizáció szemetétől megfosztott. Az utolsó, a túlélő, az egyedül maradt ember, a hirmondó kapcsolja össze a jelenben a múltat a jövővel, figyelmeztetve az emberiség nagy felelősségére.

Gácsi mondanóinak megfogalmazásához gyakran ősi jelképeket, bibliai alakokat és történeteket hív segítségül. Noé bárkájába egy végpusztulás elől menekített relikviák kerültek: állatnak csontváza, embernek pánccélja, törött, megolvadt orgonásipok, hangszerek és szerszámok, hadikellékek és betonkeverő gép. Talán lesz még, aki újra építi! Lóth maga fabrikálta úrhajón menekül egy Földhöz hasonlatos bolygó felé, s csupa boldogabb időkre emlékeztető tárgyat visz magával: fallórát, fogaszt, ablakkeretét. Az emberiség utáni világban tavaszi sétájára indul az utolsó emberpár. A bokros villanykörte át terem, a kipusztult fák ágai közt drótra függeszte leng néhány elszáradt falevél. Tavasz van, a téli almá-

ból ébredő civilizációs hulladék vegetációja végső rohamra indul a maradék természet ellen. De amíg van ember, van séta is, talán meg minden megfordítható — van remény! Mint ahogy az utolsó virágok is megsokszorozódhatnak, ahogy az utolsó furulyás szavára is odafigyelnek, ahogy az utolsó szobrász is meg tudja formálni emlékeinek kútjából merítve az emberformájú embereket.

A kiállított grafikai sorozat minden egyes lapja az emberért kiált. Főszereplőjük az alakot váltó művész maga, aki Ádámként, Lóthként, Jónásként, Noéként, szobrászként, furulyásként és ígéhirdetőként ébresztgeti lelkiismeretünket: gátat lehet és kell vetni a környezet szennyezésének, a dehumanizációnak, az elgépiesedésnek! A művész figyelmeztetése megfogható: ma még van mindezt kiképezni elmondani. Gácsi Mihály grafikai tárlata végre valódi szellemi izgalmat kínál a B Galériában. Az alkotások magasan iskolázott művészt mutatnak be, a németalföldi fametsző mesterek kései utódját, Dürer alaposságának, Bosh abszurd világlátásának mai szellemi örökösét. Kortársunkat, aki sétát tesz a félelmetes jövőben, hogy megóvja jövőnköt a félelmeiktől.

Tóth Attila

CZENE BÉLA FESTMÉNYEIBŐL a Képcsarnok Gulácsy Lajos-teremben rendeztek tárlatot. A közel hetvenéves festőművész, aki a Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyula tanítványa volt és a harmincas évek végén állami ösztöndíjjal Rómában pallérozta tehetségét, egy szinte végtelen kismunkált festői világgal lép közönség elé. Festményein egyetlen és központi figurája az ember. A szép, a kedves, a bájos. Ezért kételkedünk benne. Festményeit gyakran nevezik urbánus zsánerképeknek, s ebben sok igazság van. Czene mai típusokat fest, legyenek azok fiatal lányaktok, női portrék, parasztféjek, festőműtermek modelljei, vásári figurák vagy egyszerűen az utca emberei.

Kifejezőmódjának meghatározója a látvány naturalisztikus megfogalmazása, melyek reprezentatív prospektusok színes fotóira emlékeztetnek. Biztos, kulturált és kifinomult kompozíciók készsége építi föl alkotásait, s naturalizmusának hűvösségét, túlzott precizitását

az erőteljes színhasználat oldja föl. Szinte kikezdehetetlen minőséggel, nagyfokú mesterségbeli tudással festi meg dekoratív aktjait. Ez az objektív szemlélet megbosszálja magát, hiányzik a bensőséges kontaktus alkotó és modell között, a bőr borsónya, a hús-vér ember helyett csak modell van képein. Legeredetibb képeinek sétáinak pillanatfelvételeit érzem, a bécsi, a firenzei és budapesti utak színes forgatagának kimerevített kockáit. Olyan biztonsággal komponálja meg a figurák egymáshoz és a környezethez fűződő viszonyát, hogy felledjük a kompozíciók meszterkelttségét. Ahogy egy fényképezőgép nagy látószögű lencséje összeszűkíti a teret, úgy szűkíti Czene Béla képe a mindennapok forgatagát.

CAKÓ FERENC GRAFIKAI N is jórészt sétáinak főlgyezéseivel találkozhatunk. Az Ifjúsági Ház minigalériájában rendezett tárlaton a fiatal alkotó azokon a lapokon mutatja legjobb formáját, melyek szociológiai érdeklődésről és nagyvonalú rendezői készségről tesznek tanúbizonyságot. Ahogy kiválasztja egy piac legjellegzetesebb figuráit, ahogy egy biztató vendégei közül rátalál három groteszk fejre, s elhagy minden más, felesleges és zavaró motívumot; ahogyan egy tífzal málló reklámjában s egy játszótér kietlen világában fölfedezi a csipetnyi emberséget az pontos megfigyelésekre, határozott érdeklődésre, és jeles kompozíciók készsége vall. Kissé erőltetettebb a pletykások karikatúrajellegű köre, a Mázoló színes festékekkel összefröcskölt ruhája, vagy néhány szürrealis hatást kereső rézkarca.

Tandi Lajos

Tanfolyam, továbbtanulóknak

A Radnóti Miklós Gimnáziumban az idei tanévben is megszervezik a különböző vizsgára előkészítő önköltséges tanfolyamokat az emelt szintű (B tagozatos) és az egységes szakmunkásképző iskolát végzettek számára.

Az emelt szintű szakmunkásképző iskolát végzettek a gimnázium I—II. osztálya biológia és földrajz tantárgyaiból tett sikeres különböző vizsga után beiratkozhatnak a dolgozók gimnáziuma III. osztályába, az egységes szakmunkásképző is-

Szülők és gyermekeik Vasárnap az ügyeleten

Sápadt, ideges felnőttek. Anyjukba, apjukba kapaszkodó, síró, megyötört arcú gyerekek. Kicsik és nagyok. A levegő elviselhetetlenül aporodott. A váróterem zsúfolásig telt. Egy fiatalasszony utat tör magának karján tartott, hároméves kislányával a tömegben. Félrehúzódnak körülötte. Rosszul van a gyerek — hallani — kiviszi az anyja a levegőre.

Odakint, az utcán is jó néhányan várakoznak. Van, aki babakocsiban ringatja nyugtószerű gyereket. Más a várakozás óráit megrövidítendő, mesét mond a beteg apróságnak.

Vasárnap délelőtt. Hogy melyik hónap, melyik vasárnapja, teljesen mindegy. A Lenin körüti gyermekorvosi ügyeletre érkezett szinte mindig ugyanez a kép fogadja.

Nyafognak, nyöszörögnek, köhögnek, hányni szaladnak a gyerekek. A szülőket méltatlankodnak, szétszélnek. Isten mentse meg az átlagos keresetű, a privát rendelés

költségeit fedezni nem tudó embert attól, hogy a gyereke vasárnap, vagy szombaton délután betegedjék meg! „Abszurdum, hogy ekkora városban, mint Szeged, egy időben csak egy gyermekorvosi ügyelet fogadja a betegeteket” — efféle megjegyzéseket hallani. A tapasztaltabbak még hozzáfűzik: kivéve az éjszakai órákat, Akkor a klinikán és a gyermekkorházban is tartanak ügyeletet. Ez az információ azonban most senkit sem nyugtat meg.

Mintha végtelenített magánoszlágról folyának a sírárok, a szöveg lényegében mindig azonos. És örökösben visszatérő fordulat a veszekedés. Ki érkezett előbb, ki később? Kinek a gyereke a betegebb? Keptelenség ezt a tömegben eldönteni.

A többgyerekes, ennél fogva az ügyeleti tortúrának gyakrabban kitett szülők már tanácsokat is adnak. „Ha nem túl lázas a kicsi, menjen vele haza. Várja ki a délutánt! Két órától már a gyermekkorházban tartanak ügyeletet. Ott nincsenek olyan sokan, talán még le is tudnak a váróban ülni” — hangzik a segítőkész okítás.

Azzal, aki tehetett, s megfogadta a tanácsot, délután a Tisza-parti ügyeleten lehet találkozni. Több szülő már ismerősként köszönti egymást. Tudni, a borkabátos apuka két kisláival Tarjánból buszozott immár másodszer a Belvárosba. A szemüveges nagymama az Északi városrészből taxizott ismét orvoshoz unokájával; a lánya és veje külföldi kiküldetésben van. Szinte családias a légkör. Páran a gyerekek betegségének tüneteit ecsetelik. Gyógyszerek nevét

emlegetik. A korábban alkalmazott, hasonló esetekre előírt gyógymódokról beszélnek. Elhallgatnak, Tenyerüket a gyerekek homlokára fektetik. Lázás a kicsi — hallani számtalanszor.

Odabent az ügyelet orvos a saját homlokát tapogatja. Idegei — csoda volna, ha nem így lenne — kezdik felmondani a szolgálatot. Fogalma sincs, hanyadik betegnél tart, és még mindig várakoznak odakinn. Szintelen hangon, elfáradtan kérdi: Mi a panaszuk, anyuka? Az anyuka meggyötört, a délelőtti tortúra emléktől idegesen — de meghatottan, hogy végre az orvos színe elé kerülhetett — válaszol. Elmondja, a gyerek már korábban hánnyt és magasra szökött a láza. Az ügyelet orvos érthető felhőborodással megjegyzi: Ilyen betegnél a gyereke és csak most hozza orvoshoz? Kedves anyuka! Nem gondolja, hogy ez könnyelműség?

Az anyuka válaszolni szeretne. Mondaná: délelőtt már a Lenin körüti ügyeleten is várakozott, de nem került sorra. Meg ebédet is kellett főznie. Otthon van még egy gyereke. Mondaná az anyuka, de fél, az idegességtől meg elsírja magát. Inkább hallgat. Szemrehányó tekintetek keresztüztében vetkőzött beteg kicsinyét. És közben arra gondol, hányszor hallani a különböző gondok orvoslásának szükségességét hangoztatva: „a lakosság közérzetét befolyásoló tényező.”

Odakinn pedig — csakúgy, mint vasárnap délelőttönként a Lenin körüti ügyeleten — tovább és joggal méltatlankodnak a szülők...

Ladányi Zsuzsa